

**UCHWAŁA NR LIII/439/2018
RADY MIEJSKIEJ W STRZELCACH OPOLSKICH**

z dnia 14 listopada 2018 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019 - 2021

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz.1030, poz. 1490 i poz. 1669) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019 - 2021 będący integralną częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej

Gabriela Puzik

Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Strzelce Opolskie na lata 2019 -2021

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019 - 2021 opracowany został zgodnie z treścią **ustawy** o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. z późn. zm., **Narodowym Programem Zdrowia** na lata 2016 – 2020 oraz założeniami **Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii**.

I. Wstęp

Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak służba zdrowia, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony. Stąd też zapewne wiele różnych sposobów rozumienia pojęcia narkoman.

Dla jednych narkoman to ktoś uzależniony od narkotyków, dla innych to osoba, która czasami używa narkotyków, dla jeszcze innych ktoś, kto obraca się w kręgach subkultury towarzyszącej narkotykom.

Spośród różnych perspektyw, z jakich patrzeć można na to zjawisko, wybierzmy spojrzenie społeczne i potraktujmy narkomanię jako problem społeczny. W takim ujęciu narkoman to ktoś, kto regularnie używa narkotyków i w związku z tym doświadcza różnych poważnych problemów – zdrowotnych, prawnych, psychologicznych czy – ogólnie mówiąc – życiowych. Innymi słowy narkoman to ktoś, dla kogo narkotyki stały się stałym elementem stylu życia, zakłócającym normalne funkcjonowanie społeczne. Przyjmując taką definicję, kładziemy nacisk na szkody doświadczane czy powodowane przez osobę używającą narkotyków związane z ich przyjmowaniem.

Problem używania nielegalnych substancji psychoaktywnych i konsekwencji związanych z tym faktem dotyczy większości społeczeństw współczesnego świata. Od dawna wiadomo, że możliwości efektywnego radzenia sobie z tym jak i wieloma innymi problemami społecznymi należy poszukiwać przede wszystkim na szczeblu lokalnym.

Dzieje się tak dlatego, że to lokalnie działające instytucje, osoby czy organizacje są w stanie trafnie określić charakter problemu, jego skalę oraz podjąć adekwatne środki zaradcze.

Narkomania jest jedną z największych plag wysoko rozwiniętych społeczeństw. Mimo prób podjętych przez uczone i rządy, dalej brakuje jasnych przyczyn rozmiarów tej tragedii.

Na pewno jedną z przyczyny szerzenia się narkomanii jest duże tempo współczesnego życia, wysokie wymagania stawiane uczniom oraz pracownikom i nieustanna potrzeba sprawdzenia się, zmuszająca do dużego wysiłku intelektualnego, udowadniania sobie, współpracownikom, a przede wszystkim szefom, że się jest lepszym od innych. Brak sukcesów w życiu powoduje frustrację, duże tempo życia i znaczny wysiłek, przede wszystkim psychiczny, doprowadzają do wyczerpania i załamywania się.

Narkomania to zjawisko bardzo złożone, uwarunkowane wieloma czynnikami, między innymi: filozoficznymi, religijnymi, psychologicznymi, wychowawczymi, społecznymi, a nawet ekonomicznymi.

II. Diagnoza sytuacji

W dniu dzisiejszym narkotyki stały się dostępne wszędzie: począwszy od szkoły, niepozornego sklepu, dyskoteki, na ulicy skończywszy. Praktycznie kontakt z nimi może mieć każdy z nas. Teraz są sprzedawane pod postacią ciastek, cukierków, lizaków czy w napojach, co bardzo zachęca i rozbudza ciekawość najmłodszych. W wyniku ich dostępności sięga po nie coraz większa liczba młodych ludzi. Zaskakujące jest to, że dzieci i młodzież wiedzą więcej na temat narkotyków niż osoby dorosłe. Związane jest to z łatwo dostępnymi i rozpowszechnianymi informacjami, które są najczęściej nieprawdziwe.

Wiele osób jest zdania, że skoro jakiś problem nie dotyczy ich samych lub bezpośrednio kogoś z ich najbliższego otoczenia, to tak naprawdę problem ten nie istnieje. Ta sama zasada dotyczy ich myślenia o narkotykach. Szczególnie rodzice są przekonani, często oszukując samych siebie, że ich dzieci nie mają nic wspólnego z narkotykami, bo ćpają tylko ludzie z marginesu - brudasy, bezdomni, mieszkający na dworcu, którzy sięgnęli dna.

Niestety tak nie jest. Nie ma reguły, kto dziś "bierze"; są to zarówno mieszkańcy miast, jak i wsi, dzieci z zamożnych rodzin, jak i z rodzin ubogich czy patologicznych, chłopcy i dziewczyny o nienaganych manierach, uczniowie wzorowi i ci mający problemy w nauce czy zbuntowani indywidualiści. W niektórych kręgach panuje wręcz moda na okazjonalne zażywanie miękkich narkotyków; młodzież sięga po nie, bo jest to, jak uważa, normalne i do niczego złego nie prowadzi.

W roku 2018 na terenie Gminy Strzelce Opolskie zostały przeprowadzone badania m. in. dot. problemu uzależnień od narkotyków.

Rozmawiano, za pomocą ankiety, zarówno z osobami dorosłymi jak i uczniami strzeleckich szkół. Badania wykazały, że aż 89% badanych mieszkańców nie zna nikogo, kto miałby kontakt z dopalaczami lub narkotykami. Tylko 7% z nich wskazało, że zna jedną osobę a 3%, że w swoim otoczeniu ma od 2 do 5 takich osób. Tylko 1% zadeklarowało, że zna ponad 10%, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. Aż 87% respondentów wskazało, że nie zna osób, które przyjmowałyby narkotyki lub dopalacze. Tylko pojedyncze odpowiedzi mieszkańców odnosiły się kolejno do marihuany, haszyszu (4%), leków (5%) oraz amfetaminy (1%). 74% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Wyniki badań wskazują, że 4% uczniów szkół podstawowych, 3% uczniów gimnazjów i 13% uczniów szkół ponadgimnazjalnych miało kontakt z substancjami psychoaktywnymi, tj. narkotykami i dopalaczami. Pojedyncze odpowiedzi uczniów odnoszące się do okoliczności zażycia narkotyków lub dopalaczy nawiązują do spotkania ze znajomymi (uczniowie szkół gimnazjalnych – 4%; uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 8%). Większość uczniów wskazała, że ten problem ich nie dotyczy (uczniowie szkół podstawowych – 95%; uczniowie szkół gimnazjalnych – 96%; uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 85%). Substancje, które przyjmowały osoby deklaruujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana (uczniowie szkół podstawowych – 7%; uczniowie szkół gimnazjalnych – 4%; uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 16%). Powyższe wartości jednak odzwierciedlają pojedyncze deklaracje uczniów, ponieważ zdecydowana większość badanych wskazała, że ten problem ich nie dotyczy (uczniowie szkół podstawowych – 93%; uczniowie szkół gimnazjalnych – 96%; uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 82%).

Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie w większości odpowiedzi wskazali, że ten problem ich nie dotyczy (uczniowie szkół podstawowych – 94%; uczniowie szkół gimnazjalnych – 96%; uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 84%). Wśród uczniów najczęściej pojawiała się odpowiedź: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych: „Spróbowałam/em tylko raz” (4%); „Przyjmowałam/am tylko kilka razy w życiu” (5%). Zdecydowana większość uczniów klas podstawowych (90%), klas gimnazjalnych (91%), jak i ponadgimnazjalnych (83%) nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. 7% respondentów zna jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. 89% badanych deklaruje przeciwnie. Tylko 7% z nich wskazało, że zna jedną osobę a 3%, że w swoim otoczeniu ma od 2 do 5 takich osób. W związku z tak przedstawionymi danymi, wydaje się słuszne stwierdzenie, że wśród badanych mieszkańców problemy związane z nadużywaniem narkotyków lub dopalaczy raczej nie występuje.

Co więcej, 74% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

III. Definicja celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2019 – 2021

Cele główne:

- 1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.**
- 2. Wzmocnienie postaw społecznych sprzyjających ograniczeniu używania narkotyków na terenie gminy Strzelce Opolskie**

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnych z wykorzystaniem środków masowego przekazu propagujących postawy abstynenckie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych oraz informujących o ryzyku związanym z używaniem narkotyków.
2. Prowadzenie zajęć obejmujących zagadnienia promocji zdrowia i profilaktyki oraz wspieranie programów profilaktycznych na wszystkich poziomach edukacji.
3. Wspieranie programów profilaktyki narkomanii adresowanych dla rodziców.
4. Rozwój i wsparcie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży,
5. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków.
6. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.
7. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

IV. Zadania programu i sposób ich realizacji

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Terapia jest ukierunkowana na radykalną zmianę stylu życia pacjentów, zmianę środowiska i uzyskanie trwałej abstynencji od środków psychoaktywnych. **Osoby**

korzystające z pomocy terapeutycznej uczą się życia poprzez społeczną interakcję (głównie w obrębie grupy); nabierają poczucia odpowiedzialności za własne zachowanie, uczą się rozumienia i wyrażania własnych emocji. **Cel leczenia** w społeczności terapeutycznej wykracza daleko poza zmianę zachowań – zachowanie jest tylko objawem prawdziwych problemów. W myśl filozofii terapii – **osoba uzależniona** musi zmienić negatywny obraz siebie na pozytywny, nauczyć się konstruktywnego radzenia sobie ze stresem i umiejętności cieszenia się z życia po to, by zmniejszyć niebezpieczeństwo powrotu do autodestruktywnych zachowań z przeszłości.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Kontynuacja współpracy z Centrum Terapii i Profilaktyki w Strzelcach Opolskich, wsparcie finansowe poprzez dofinansowanie szkoleń specjalistów prowadzących terapię dla mieszkańców gminy.
2. Finansowanie grupy socjoterapeutycznej dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi „**Dajesz radę**” przy Centrum Terapii i Profilaktyki w Strzelcach Opolskich.
3. Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób używających środków narkotycznych oraz pokrycie kosztów wykonania zadań w ramach umowy zlecenia psychologa.

Obecnie oferta punktu konsultacyjnego stała się bardziej interdyscyplinarna, a jego zadaniem jest zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich ich członków.

4. Dofinansowanie szkoleń dla pracowników Punktu w zakresie pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi.
5. Porady informacyjne i terapeutyczne dla mieszkańców gminy Strzelec Opolskich.
6. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno- edukacyjnych (np. broszury, ulotki,) dla klientów Punktu Konsultacyjnego oraz instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Ośrodek Pomocy Społecznej,

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

W wyniku rozwoju uzależnienia narkomana postępuje także proces wiktyimizacji ofiary przemocy. Narastający sprzeciw wobec rodzicielskich próśb, poleceń i oczekiwań prowadzi w niektórych przypadkach do skrajnie agresywnych form reakcji u narkomana. Przemoc psychiczna w stosowaniu, której mistrzami są właśnie osoby uzależnione od narkotyków jest może mniej oczywista, trudniejsza do zdefiniowania, ale nie mniej bolesna niż przemoc fizyczna. W rzeczywistości przemoc psychiczna czyni głębsze urazy i szkody oraz niesie spustoszenie w całej rodzinie

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Finansowanie zajęć i programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych uzależnieniem.
2. Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w tym organizowanie grup wsparcia, zajęć indywidualnych.
3. Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszaniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym i narkotykowym.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Gminny Zarząd Obsługi Jednostek.
5. Strzelecka Grupa „Teatr Po Drugiej Stronie”,

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Profilaktyka jest szczególną procedurą działania, której istotą jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się być bardzo prawdopodobne.

Profilaktyka uniwersalna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całą populację, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych.

Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój; działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym; przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego; działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy, profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

W warunkach Polskich optymalnym obszarem dla wypracowania i wdrażania działań profilaktycznych czy działań typu ograniczania szkód związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych jest poziom gminy.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Realizacja programów i warsztatów profilaktycznych w formie spektakli teatralnych z komentarzem pedagogów.
2. Realizacja warsztatów dla rodziców i osób zajmujących się młodzieżą rozwijających umiejętności wychowawcze.
3. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych, działań promujących zdrowy styl życia opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych m.in. Młodzieżowa Grupa Wolontariuszy „Ruch Czystych Serc”, Strzelecka Grupa Teatr „Po Drugiej Stronie”

4. Organizowanie warsztatów, wyjazdów o charakterze profilaktycznym dla dzieci i młodzieży promującej zdrowy styl życia.
5. Organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rekreacyjno-sportowym.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Gminny Zarząd Obsługi Jednostek.
5. Strzelecka Grupa „Teatr Po Drugiej Stronie”,
6. Klub Wolontariuszy „Ruch Czystych Serc”

IV. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Wspieranie działalności Strzeleckiego Klubu Abstynenta.
2. Wspieranie działań podejmowanych przez klub na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom prowadzenie grup wsparcia, zajęć profilaktycznych i innych o wyraźnym odniesieniu profilaktycznym w tym wyjazdów integracyjnych dla członków klubu oraz ich rodzin.
3. Dofinansowanie zakupu sprzętu sportowego i materiałów do prowadzenia zajęć o charakterze promującym zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Strzelecki Klub Abstynenta,
4. Gminny Zarząd Obsługi Jednostek.

V. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

SPOSÓB REALIZACJI:

1. Praca socjalna realizowana przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.

2. Pomoc w wychodzeniu z bezdomności poprzez realizację programów oferowanych przez Centrum Integracji Społecznej.
3. Inna pomoc świadczona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w zależności od indywidualnych potrzeb.

REALIZATORZY ZADANIA

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Centrum Integracji Społecznej,
5. Strzelecki Klub Abstynenta,
6. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej "Barka".

VI. Monitorowanie stanu problemów narkotykowych

Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

Wskaźniki monitoringu

- liczba osób objętych terapią,
- liczba osób objętych działaniami pomocowymi,
- liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi,
- liczba osób korzystających z usług Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin eksperymentujących z narkotykami,
- liczba osób korzystających z usług Strzeleckiego Klubu Abstynenta

VII. Realizacja Programu

1. Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych Gminy z zakresu przeciwdziałania narkomanii zawartych w niniejszym programie prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Za realizację Programu odpowiada Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień przy współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej.

VIII. Finansowanie

Środki finansowe na realizację programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Opłaty te stanowią dochód Gminy, **który wykorzystany jest na realizację programu i nie może być przeznaczony na inne cele** (*art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*).

IX. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

1. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii przygotowuje Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień wraz z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Burmistrz Strzelec Opolskich corocznie składa Radzie Miejskiej informację z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

X. Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828 z późn. zm.).
5. Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96 poz. 873, z późn. zm.)